

Hösten 2020 hölls en kraftsamlingsworkshop på temat ungdomsarbetslöshet. Region Blekinge tog inspielen från kraftsamlingsen och initierade tillsammans med Arbetsförmedlingen en workshopserie med berörda aktörer under våren 2021 för att få en gemensam bild av vad som görs och vad som kan göras ytterligare för att underlätta för unga att komma in på arbetsmarknaden. I Blekinge har vi tidigare god erfarenhet av samverkan för att underlätta för unga att komma in på arbetsmarknaden genom initiativet *Ungdomskraft för halverad ungdomsarbetslöshet 2013-2017*.

Nuläge - unga i Blekinge

- Arbetsgivare har behov av att anställa personer med yrkeskompetens medan många går teoretisk utbildning på gymnasiet utan att studera vidare.
- Gymnasieutbildning är en viktig nyckel för att komma in på arbetsmarknaden.
- Psykisk ohälsa är ett hinder för många att genomföra utbildning och komma i arbete.
- Blekinge har högre utflyttning än inflyttning av unga och en befolkningsutveckling med en åldrande befolkning.

Arbetsmarknadsläget

Blekinge har sedan länge haft en hög ungdomsarbetslöshet men efter förra finanskrisen som slog hårt lyckades länet halvera ungdomsarbetslösheten genom medvetna samordnade insatser i alla kommuner. Blekinges ungdomsarbetslöshet ligger dock fortfarande över nivåerna i riket. När pandemin startade gick ungdomsarbetslösheten upp men nu ligger den lägre än innan pandemin började. Ungdomsarbetslösheten i Blekinge ligger i dag på 13,1 % vilket är 3,3 % lägre än för ett år sedan och 1,5% lägre än för två år sedan. Se figur 1. Arbetslöshetsnivåerna är högre för män än för kvinnor och högre för utrikesfödda än för inrikesfödda. Se figur 2.

Kompetensbehovet i Blekinge

Blekinge liksom övriga Sverige står inför den viktiga uppgiften att kompetensförsörja mot förestående behov inom näringsliv (bygg, it och industri) och offentlig sektor (skola samt vård och omsorg) och samtidigt sänka den strukturella arbetslösheten. Befolkningsutvecklingen är en utmaning. Det är centralt för Blekinges utveckling att unga ser en framtid i Blekinge och väljer att stanna, flytta hit eller komma tillbaka hit. Se figur 4.

Gymnasieutbildning viktigt, en vattendelare

I Blekinge saknar 16% av befolkningen 25-29 år treårig gymnasial utbildning, 2020, se tabell 1. För långsiktig etablering på arbetsmarknaden är en gymnasial utbildning väldigt betydelsefull. (Kompetensförsörjning 2021 s 22). Fler ungdomar i Blekinge behöver vara behöriga till gymnasiet och få en gymnasieexamen, vilket ökar möjligheterna till fortsatta studier och etablering på arbetsmarknaden. Av niondeklassarna i Blekinge har 83,6 procent behörighet till att söka till gymnasiet (yrkesförberedande program), vilket är under riksgenomsnittet (86 procent). Se figur 5. "Goda utbildningsresultat minskar risken för arbetslöshet, psykisk ohälsa, missbruk och kriminalitet." (Växtplats Blekinge s 19.)

Stark efterfrågan på yrkesutbildad kompetens

Arbetsmarknaden efterfrågar personer med yrkeskompetens samtidigt som samhällsprogrammet är det mest populära programmet på gymnasiet. För att lyckas försörja arbetsmarknaden

med yrkeskompetens behöver fler välja yrkesinriktade utbildningar. Trenden är att antalet utbildade med samhällsvetenskaplig utbildning ökar samtidigt som sysselsättningsgraden* är låg. Motsvarande har antalet utbildade med vård- och omsorgsutbildning minskat samtidigt som sysselsättningsgraden är hög. Se figur 6.

Psykisk hälsa

I Blekinge uppgår 16 procent av männen och 18 procent av kvinnorna nedsatt psykiskt välbefinnande. Personer i åldern 16-29 uppgår den högsta andelen nedsatt psykiskt välbefinnande. (Folkhälsorapport s 20.)

Medvetna studie- och yrkesval

Blekinge behöver främja möjligheter för individer att göra medvetna studie- och yrkesval. Det är svårt att bryta befintliga mönster som ojämnt ställd arbetsmarknad eftersom obalansen beror på många olika faktorer. Därför behövs det åtgärder på flera nivåer i samverkan mellan olika aktörer på såväl arbetsmarknaden som inom utbildningssystemet. (Val av eget kön, Jämställdhetsmyndigheten)

Förutsättningar att utveckla sin självkänedom, ökad kunskap om alternativ, och förmåga att fatta och förverkliga beslut ökar chansen för individen att göra medvetna studie- och yrkesval. En utvecklad studie- och yrkesvägledning ger individer kunskap om sina förmågor, möjlighet att göra normfria val och god kunskap om arbetsmarknadens behov. Här krävs samverkan mellan skola och arbetsliv för att kunna sprida rättvisande bilder om yrkeslivet för att göra yrkesutbildningarna mer attraktiva.

Motverka skolavhopp

I Blekinge fullföljer 80 procent av nybörjareleverna på gymnasieskolan, exklusive elever som läser individuella program, sin utbildning inom tre år. (Kompetensförsörjning 2021 s 22.) I den regionala förstudien förhindra skolavhopp som gjordes 2015 identifierades framgångsfaktorer som helhetsperspektiv, samverkan, engagemang, individanpassning, multikompetens, långsiktighet och tydliga syften med insatser. (Förebygga skolavhopp s 15.)

Identifierade behov från WS-arbetet

- behov av stärkt samverkanskompetens hos Blekinges aktörer - vi kommer behöva samverka för att lyckas
- behov av långsiktighet och kontinuitet
- behov av att fånga de ungas röster, vad vill och behöver de?
- behov av - fokus på ungas psykiska hälsa - med samordnade insatser tidigt
- behov av att involvera arbetsgivare
- behov av att förebygga studieavhopp och stimulera till fortsatta studier
- underlätta övergång mellan skolan, vidare studier och etablering i arbetslivet
- behov av att främja intresset för framtidsyrken (vård, skola, teknik data och IT)
- behov av medvetna studie- och yrkesval som motverkar könsstereotypa utbildningsval
- fokus på jämställdhet, tillgänglighet och icke diskriminering

Blekinges aktörer behöver arbeta långsiktigt och förebyggande för att de individer som i framtiden kommer ingå i gruppen 16-24 år ska vara bättre förberedda och ha bättre förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden.

Prioriteringar i Blekinges regionala utvecklingsstrategi

I den regionala utvecklingsstrategin *Växtplats Blekinge* finns det strategiska området: *I Blekinge utvecklar vi attraktiva livsmiljöer* med utvecklingsområdet *hög livskvalitet* där det finns flera prioriteringar med fokus på barn och unga vuxna:

- att arbeta för att fler ungdomar är behöriga till gymnasieskolan och får en gymnasieexamen
- att stärka Blekinges attraktivitet som plats för unga att bygga sin framtid
- främja fler deltagare i Blekinges kulturliv, särskilt barn och unga vuxna

Kompetensförsörjning är en annat utpekat område i den regionala utvecklingsstrategin med målen:

- ökad tillgång till gymnasial och eftergymnasial kompetens
- Arbetsgivare har stärkt tillgång till efterfrågad arbetskraft
- Få in fler personer på arbetsmarknaden.

Ungdomskraft för halverad ungdomsarbetslöshet 2013-2017

- Utvecklat gemensam värdegrund och stor tillit till varandra
- Lärt och upplevt tillsammans
- På riktigt fört en kamp för samma framtid och tro på gemensamma mål

Framgångsfaktorer i samverkan:

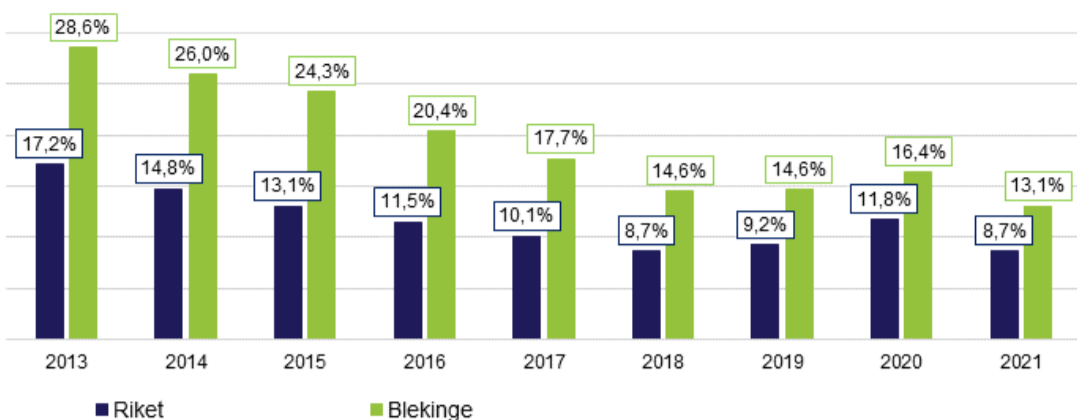
- Tydligt politiskt avstamp och regionalt mål
- Region Blekinge som opartisk jämkande och hjälpare hand som fångat upp vad som är viktigt och skapat struktur
- Ungdomsspanare som säkrat ungdomsperspektivet
- Styvgrupp där aktörerna gemensamt ansvarat för ledningsarbetet - ambulerande ordförandeskap

Vårens workshopsarbete

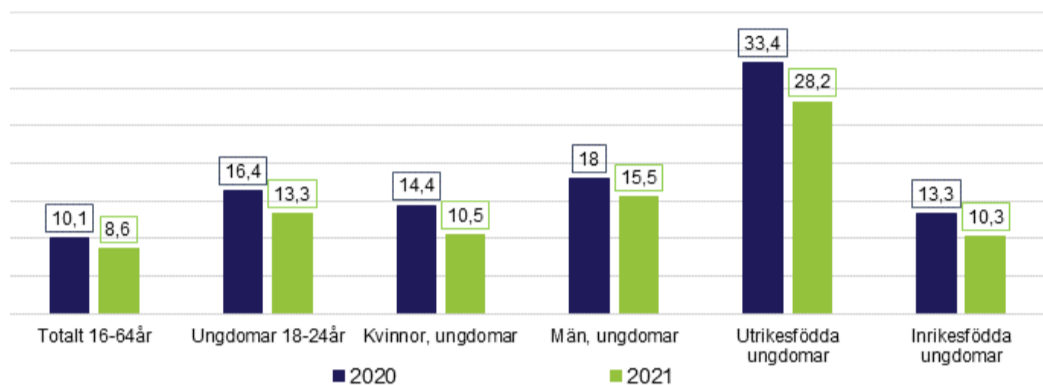

Nuläge - unga och arbetsmarknad Blekinge

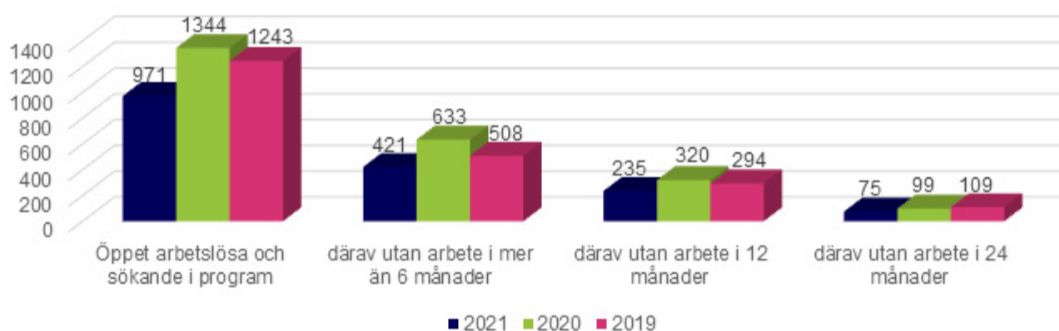
Arbetslöshet

Figur 1. Arbetslösa ungdomar 18-24 år i Blekinge och riket 2013-2021

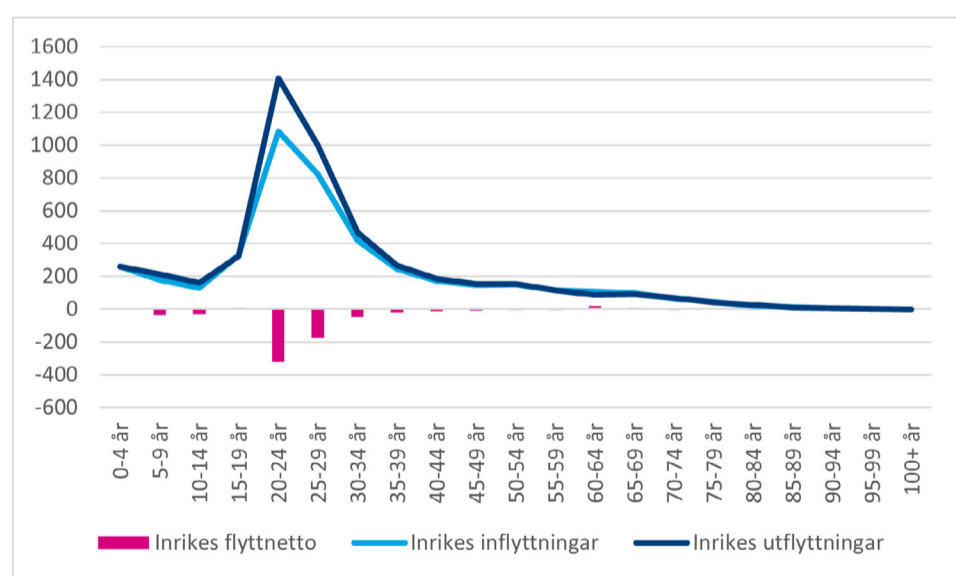

Figur 2. Arbetslöshet i % fördelat på kvinnor och män och inrikes och utrikes födda i Blekinge

Figur 3. Ungdomsarbetslösheten i Blekinge, uppdelat på arbetslöshetstid. Källa: Arbetsförmedlingen

Inrikes och utrikes flyttningar

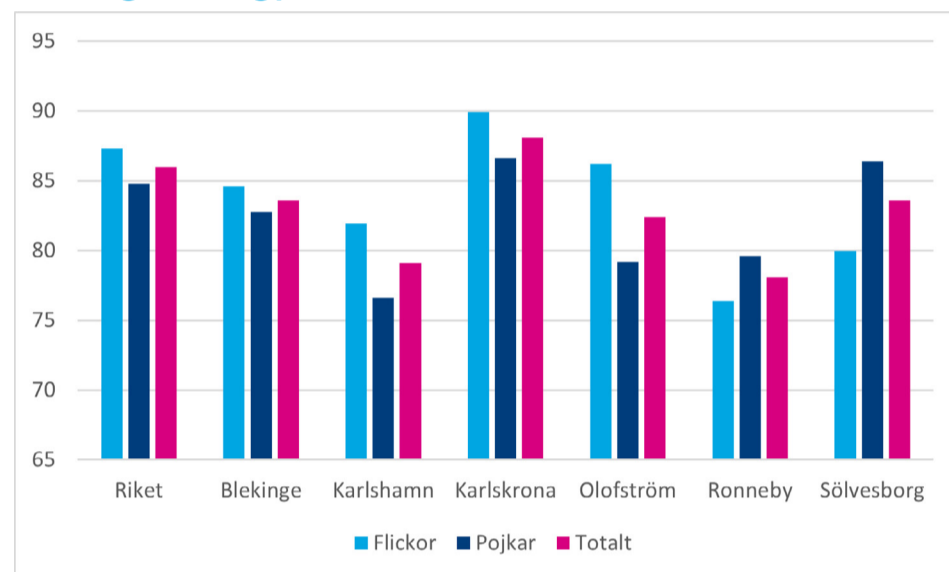
Figur 4. Antal inrikes in- och utflyttningar samt inrikes flyttnetto för Blekinge, genomsnitt 2016-2020. Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge. Kompetensförsörjning 2021- Region Blekinge s 16

Gymnasieutbildning

Kommun	Kvinnor	Män	Kvinnor och män
Olofström	23%	19%	21%
Karlskrona	11%	14%	13%
Ronneby	21%	24%	23%
Karlshamn	15%	17%	16%
Sölvesborg	16%	18%	17%
Blekinge	15%	17%	16%
Riket	13%	18%	16%

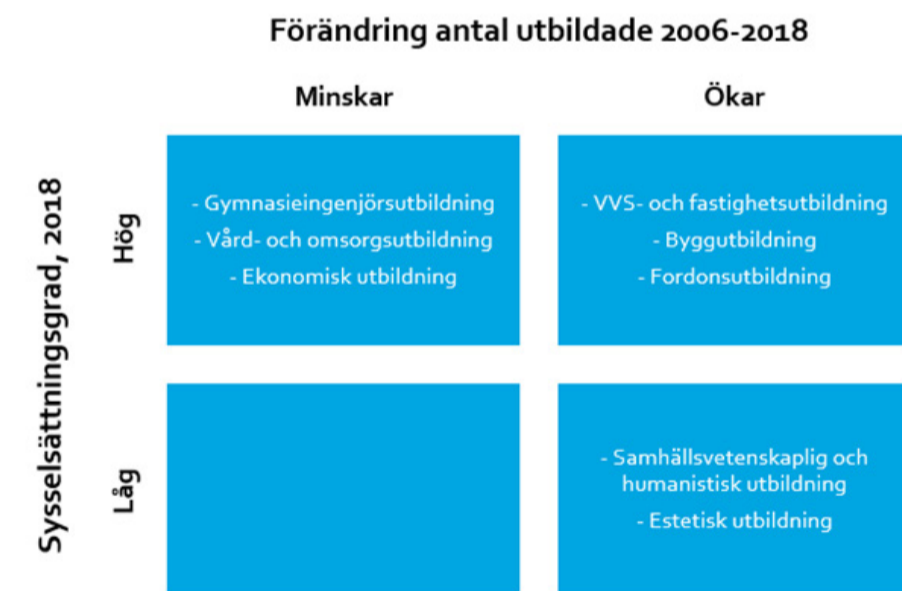
Tabell 1. Andel av befolkningen 25-29 år utan treårig gymnasial utbildning, 2020. Källa SCB. Kompetensförsörjning 2021- Region Blekinge s 22

Behörighet till gymnasiet

Figur 5. Andel niondeklassare som är behöriga till gymnasieskolan 2020. Källa: Folkhälsomyndigheten och SCB. Kompetensförsörjning 2021- Region Blekinge s 23

Sysselsättningsgrad och förändring antal utbildade

Figur 6. Sysselsättningsgrad (Blekinges nattbefolkning 20-64 år) 2018 och förändring av antal utbildade 2006-2018 efter utbildningsgrupper. Källa: SCB Kompetensförsörjning 2021- Region Blekinge s 43

Referenser

- Folkhälsorapport - tillsammans kan vi göra skillnad - Region Blekinge
- Förebygga skolavhopp Blekinge - Region Blekinge
- Kompetensförsörjning 2021- Region Blekinge
- Val efter eget kön - Jämställdhetsmyndigheten
- Växtplats Blekinge - regional utvecklingsstrategi - Region Blekinge

Malin Faraasen, Region Blekinge
0455-73 71 07
malin.faraasen@regionblekinge.se

Tania Sarmiento, Arbetsförmedlingen
010-486 92 38
tania.sarmiento@arbetsformedlingen.se